

قالب شکنی تازه در ژانر کلیشه‌ای پلیسی

«کارساز» مجموعه جدید پلیسی و حادثه‌ای که این روزها از شبکه 4 سیما در حال پخش است، با نام اصلی «فیکسر» سال 2008 به روی آنتن تلویزیون انگلستان رفت.

جام جم آنلاین: «کارساز» مجموعه جدید پلیسی و حادثه‌ای که این روزها از شبکه 4 سیما در حال پخش است، با نام اصلی «فیکسر» سال 2008 به روی آنتن تلویزیون انگلستان رفت.

این مجموعه شهرت و موفقیت خود را پیش از آن که مدیون بازیگران یا کارگردانان آن باشد، مدیون بن ریچاردز خالق و نویسنده اصلی فیلمنامه است. ریچاردز که فیلمنامه کارساز را با همکاری نیل کراس نوشت، در حقیقت یک نویسنده و نویسنده است که شهرت زیادی در دنیای ادبیات دارد و به واسطه این شهرت، کتاب‌هایش دستمایه تولید کارهای تلویزیونی شده‌اند. خود این نویسنده هم که به عنوان فیلمنامه‌نویس و تهیه‌کننده با رسانه تلویزیون همکاری دارد، یکی از تهیه‌کنندگان کارساز نیز است.

این مجموعه در 2 فصل تولید شد و در کل 12 اپیزود آن ساخته شد و به نمایش درآمد. بازیگران اصلی مجموعه اندرو بوچان، جودی لاتام، تمزین کوتویت و پیتر مولان هستند. قصه فیلمنامه وامدار قصه کتاب ریچاردز است و او هنگام اقتباس تلویزیونی اثر خود، تغییر چندانی در آن به وجود نیاورد. این درام جنایتکارانه توسط 6 کارگردان تلویزیونی و در راس آن سام میلر، سارا اوکانر و پل ویتینگتن کارگردانی شد. صحبت‌هایی هم در دوران تولید مجموعه مطرح شد که بن ریچاردز هم اپیزودهایی از آن را کارگردانی کند، اما این نویسنده گفت ترجیح می‌دهد فقط تهیه‌کننده و فیلمنامه‌نویس آن باشد تا این که بخواهد قسمتی از آن را کارگردانی نیز بکند.

یا بازیگر یا کارگردان

زمانی که بحث تولید «کارساز» مطرح شد، تهیه‌کنندگان آن روی جوانگرایی تاکید زیادی داشتند و گفتند قصد دارند برای ساخت مجموعه از عوامل و نیروی جوان بهره بیشتری ببرند. سام میلر کارگردان اصلی مجموعه، بازیگر موفق تلویزیونی، از سال 1987 تا به امروز با تعداد زیادی از کارهای تلویزیونی همکاری داشته است و در بین تماشاگران این رسانه محبوبیت زیادی دارد. او از سال 1994 فعالیت فیلمسازی را هم برای این رسانه شروع کرد و کارساز یکی از موفق‌ترین کارهای او در مقام کارگردان است. از این کارگردان هم‌اکنون یک مجموعه پربیننده به نام «لوتر» روی آنتن است که مجموعه‌ای پلیسی در حال و هوای کارساز است. این بازیگر و کارگردان در ارتباط با کارساز می‌گوید: «زمانی که قرار شد کار روی این مجموعه را آغاز کنیم، به من پیشنهاد شد یکی از نقش‌های آن را نیز بازی کنم. ولی اعتقاد قلبی‌ام این است که وقتی مجموعه‌ای را کارگردانی می‌کنم، باید تمام هوش و حواس خودم را به این کار اختصاص دهم و به چیزی غیر از کارگردانی فکر نکنم.

بازی در مجموعه‌ای که خودم کارگردان آن هستم، برایم مشکل است و نمی‌توانم روی کار خاصی تمرکز کنم. احساس شخصی‌ام این است که یک کارگردانی خوب در ارتباط با یک مجموعه، بهتر از آن است که هم بازیگر و هم کارگردان آن باشم و نتوانم هیچ یک از این دو کار را بدرستی انجام دهم.»

اما میلر توضیح نمی‌دهد کدام یک از نقش‌های مجموعه به او پیشنهاد شده بود. با این حال، می‌توان حدس زد این نقش همان نقش جان مرسر شخصیت اصلی و محوری قصه مجموعه است.

ترور برای دولت مرکزی

جان مرسر که در مجموعه نقش او را اندرو بوچان بازی می‌کند، مردی است که همراه با خواهر خود در دوران کودکی پدر و مادرش را از دست داده است. او تا نوجوانی در کنار عمه خود زندگی می‌کند. ولی شوهر عمه مدام او و خواهرش را مورد آزار و اذیت قرار می‌دهد. شایع است که جان مرسر در جوانی به عنوان انتقام، عمه و شوهر عمه خود را به قتل رسانده است و با پیگیری پلیس، او دستگیر و روانه زندان می‌شود. پلیس مخفی انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، جان مرسر را تحت نظر دارد و درصدد استفاده از او برای کارها و ماموریت‌های خویش است. جان مرسر همکاری با پلیس مخفی را قبول می‌کند. او که سابق بر این مامور نیروی ویژه بوده از زندان آزاد می‌شود. ولی کسی جز خود او نمی‌داند که آزادی‌اش در قبال چه چیزی بوده است. جان مرسر به این شرط آزاد شده که یک ترور را برای دولت مرکزی انجام دهد. این ماجرای ترور چیست و آیا او با ماموران تا پایان کار همراهی می‌کند؟ پاسخ به این سوال، قصه پرتنش و هیجان‌انگیز مجموعه را پیش می‌برد و تلاش دارد تا تماشاگران را درگیر ماجراجویی‌های پیش‌بینی نشده خود کند.

ماجراهایی که در هر اپیزود برای خود حکم يك قصه مستقل را دارند.

بن ریچاردز، همکاری خود با تلویزیون انگلستان را از سال 2004 به عنوان فیلمنامه‌نویس شروع کرد و کارساز اولین مجموعه‌ای است که تهیه‌کنندگی آن را نیز به عهده دارد. وی تا به حال 5 فیلمنامه برای تلویزیون نوشته است که کارساز سومین آنهاست. این نویسنده اصرار داشت قصه این مجموعه در بریتانیای معاصر اتفاق بیفتد و نه در يك گذشته دور یا نزدیک. در عین حال، وجه درام ماجرا بر وجه اکشن و پلیسی آن می‌چربد. ریچاردز سعی می‌کند پس‌زمینه زندگی شخصیت اصلی ماجرا را بخوبی بشکافد و تماشاچی را در جریان دقیق‌تر زندگی گذشته او قرار دهد. به همین دلیل است که حضور بعدی جان مرسر در نیروی ویژه پلیس معنی و مفهوم پیدا می‌کند. اینجاست که قصه مجموعه بر واحد ترور تحت حمایت دولت تمرکز می‌کند. این واحد مسوول يك سری اقدامات جنایتکارانه در ارتباط با افرادی است که باید بی‌سروصدا سر به نیست شوند. پخش مجموعه در انگلستان با موفقیت نسبی آغاز شد و اولین اپیزود آن حدود 6/5 میلیون بیننده داشت. استقبال خوب تماشاگران و امتیاز بالای آن بین مجموعه‌های تلویزیونی راه را برای تولید فصل دوم مجموعه باز کرد. فصل دوم هم مثل فصل اول دارای 6 اپیزود بود و در سپتامبر سال 2009 توانست بیش از 4 میلیون بیننده را جذب خود کند.

نوآوری در عمل نه شعار

اعتبار مربوط به این استقبال به نام بن ریچاردز نوشته شد، نویسنده‌ای که سال 1964 متولد شد و پس از نوشتن تعدادی نوول موفق، به عنوان يك درام‌نویس تلویزیونی هم شهرت خوبی کسب کرد، او که چند سال در یکی از ادارات پلیس شهر لندن کار کرد، تجربیات کاری خود در این محل را تبدیل به سوژه نوول‌های خود کرد. او برای انجام يك کار تحقیقی به شیلی هم رفت و يك سال در این کشور زندگی کرد. پس از بازگشت از این کشور آمریکای جنوبی بود که اولین نوول خود را نوشت. این نویسنده و فیلمنامه‌نویس درباره کارساز می‌گوید: «وقتی صحبت از مجموعه‌های پلیسی می‌شود ذهن تماشاگران بلافاصله به هفت‌تیرکشی‌های ماموران پلیس و آدم‌های خلافکاری می‌رود که در حال درگیری با یکدیگر هستند. این يك تصویر کلیشه‌ای از مجموعه‌های پلیسی است.

نکته: این مجموعه در 2 فصل تولید شد و در کل 12 اپیزود آن ساخته و به نمایش درآمد. بازیگران اصلی مجموعه اندرو بوچان، جودی لاتام، تمزین کوتویت و پیتر مولان هستند. قصه فیلمنامه وامدار قصه کتاب ریچاردز است

نمی‌دانم آیا می‌خواستم این تصویر کلیشه‌ای را با کارساز بشکنم یا خیر. ولی هدفم این بود که يك کار جدید ارائه دهم، در دنیای تلویزیون همه می‌خواهند کار جدید ارائه دهند و ادعای نوآوری دارند. نمی‌دانستم خود من هم یکی از همین مدعیان هستم یا خیر. من چند سال در واحد پلیس منطقه‌ای در شهر لندن کار و تحقیق کرده بودم و سوژه‌های زیادی از آنجا گرفته بودم. با خودم گفتم این سوژه‌های واقعی و اصیل می‌توانند مرا به سمت يك کار جدید و نو راهنمایی کنند و باعث شوند تا آن نوآوری که ادعای آن را می‌کنم، به مرحله عمل برسد. حالا که به کلیت این مجموعه نگاه می‌کنم حس می‌کنم کارم را درست انجام داده‌ام. کارساز باعث شد نوع تازه‌ای از ساخت و تولید مجموعه‌های پلیسی جان بگیرد و ژانر مجموعه‌های پلیسی از آن شکل همیشگی‌اش بیرون بیاید.

حرف‌های تازه کارساز

این اظهارات بن ریچاردز مورد تایید منتقدان تلویزیونی هم قرار گرفته است. آنها هم کارساز را مجموعه‌ای تماشایی ارزیابی کردند که حرف‌های تازه‌ای برای گفتن دارد. به اعتقاد آنها قصه مجموعه (که در دست سازندگان تبدیل به کاری خوش‌ساخت شد) يك انتقام‌گیری جنایتکارانه بریتانیایی را به نمایش می‌گذارد که با شلیک روزمره گلوله‌های گروه‌های خلافکار و گنگستری همراه است. این گروه‌ها خارج از کنترل هستند و این در حالی است که شایعه فساد در اداره پلیس و عوامل حکومت هم در سطح وسیعی شنیده می‌شود.

در شرایطی که به نظر می‌رسد نیروی پلیس در حال باختن مبارزه است، چه کسی می‌تواند شرایط را تحت کنترل درآورد؟ اینجاست که نقش جان مرسر عضو سابق نیروی ویژه پررنگ می‌شود. آزادی زود هنگام و پیش‌بینی نشده او و همکاری‌اش با يك افسر پلیس بازنشسته و بیمار، باعث طرح سوالاتی می‌شود. ماموریتی که او باید انجام دهد ماموریتی اعلام شده و غیررسمی است. او باید تمام تخصص و مهارت خود را به کار گیرد تا آنچه را که از او خواسته شده، با موفقیت به انجام برساند. به منظور کمک به اجرای کامل و موفقیت‌آمیز ماموریت، چند همکار جدید به مرسر معرفی می‌شود. یکی از این افراد که خیلی زود توجه تماشاگران را به خود جلب می‌کند کالوم مکنزی است که برای خودش يك پا سارق است و با اداره پلیس هم همکاری می‌کند.

اندرو بوچان بازیگر نقش جان مرسر با علاقه زیاد این نقش را بازی کرد، زیرا به گفته او: «این شخصیت يك چیز تازه در بین شخصیت‌های مجموعه‌های تلویزیونی بود. او تناقض‌های زیادی را در دل خود دارد و همه جا آنها را همراه خودش حمل می‌کند. جان مرسر آدمی ناآرام است که بعضی وقت‌ها این ناآرامی به يك جور طغیان می‌رسد. او تناقضات موجود در اداره پلیس و نیروی ویژه را

می‌داند و به کمک همین تناقضات است که می‌تواند آزادی خود را به دست بیاورد. او برای انجام کاری از زندان آزاد می‌شود که به خاطر انجام اقدامی مشابه آن، قبل از این به زندان رفته است! جان مرسر نمی‌تواند برای پرسش‌ها و تناقضاتی که در محیط دور و بر خود می‌بیند، پاسخ دقیقی پیدا کند. شاید بعضی وقت‌ها او تسلیم می‌شود و تصمیم می‌گیرد دیگر درباره این سوالات و موضوعات فکر نکند، ولی در هر قدمی که بر می‌دارد و هر کاری که می‌کند، انبوهی از این گونه پرسش‌ها ذهن او را فرا گرفته است. برای همین است که وقتی پیروزی حاصل می‌شود و افراد مافوق او خشنود از این پیروزی هستند، او حس و حال یک آدم پیروز را ندارد و مثل روسای خود فکر نمی‌کند. به دلیل چالشی که در دل این شخصیت وجود داشت، بازی در نقش جان مرسر کار چندان راحتی نبود و ظرافت‌های خاصی را می‌طلبید.»

بوچان که سال 1979 به دنیا آمده، از بازیگران مطرح یک دهه اخیر تلویزیون انگلستان است. او سابقه بازی در 17 مجموعه و فیلم تلویزیونی را دارد و فعالیت بازیگری را از سال 2006 شروع کرده است. برای بازی در کارساز (که هفتمین کار هنری او به شمار می‌رود) از بین حدود 20 داوطلب بازی در نقش جان مرسر انتخاب شد. گفته می‌شود بن ریچاردز با دیدن او در اولین دیدار، وی را مناسب ایفای این نقش دشوار ارزیابی کرده است. بازی در کارساز، بوچان را تبدیل به یک بازیگر درجه یک تلویزیونی کرد و موفقیت ویژه‌ای را در بین بازیگران تلویزیونی برایش به ارمغان آورد. خبرهای تایید نشده حکایت از آن می‌کند که تهیه‌کنندگان کارساز در فکر تولید 6 اپیزود جدید مجموعه برای فصل سوم آن هستند. این نکته را بوچان در یکی از گفت‌وگوهای تازه خود بیان کرده، ولی هنوز سازندگان مجموعه در ارتباط با آن اظهارنظری نکرده‌اند.

مترجم: کیکاووس زبیری / جام‌جم

منابع: ورایتی / IMDB